

שמות ב שמות

אונקלוס

והאמר אחתו אל בת פרעה האלף
 וקראתי לך אשה מינקת מן העברית
 ותינק לך את הילד: והאמר לה
 בת פרעה לבי ותלך העלמה ותקרא
 את אס הילד: והאמר לה בת פרעה
 הילכי את הילד הזה ותינקיה לי
 ואני אתן את שכרך ותקח האשה
 הילד ותינקיהו: ויגדל הילד ותבאהו
 לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא
 שמו משה והאמר פי מן המים
 משיתהו: שלישי יי ויהי ב ימים ההם

וואמר אחתו אל בת פרעה האלף
 וקראתי לך אשה מינקת מן העברית
 ותינק לך את הילד: והאמר לה
 בת פרעה לבי ותלך העלמה ותקרא
 את אס הילד: והאמר לה בת פרעה
 הילכי את הילד הזה ותינקיה לי
 ואני אתן את שכרך ותקח האשה
 הילד ותינקיהו: ויגדל הילד ותבאהו
 לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא
 שמו משה והאמר פי מן המים
 משיתהו: שלישי יי ויהי ב ימים ההם

תולדות ובית אהרן והסופות

[1] טוטה שם, שמיר פ"א כה, [מ ע] טוטה שם,
 שמיר שם, [נ] כלה רבתי פ"ג, שמיר פ"א כו פכ"ו
 פכ"ו, ויקיר פ"א ג, טומוט נמדנר ג, מ"ו קי: קיו:

שפתי חכמים

א ואני ררך הלשון כך כמו הא לשם ורע (בראשית מו כג), ט"ס מדלא
 כחוב הא לך, דרשו כן, אעים דליכי לשון נקבה הוא מ"ם מצינו גבי נקבה
 ג"כ לשון לך כדכתיב (שי"א א ח) הלוא אנכי שוב לך, דבכי תתנ:
 ב פירוש כהוצאת שער מן החלב:
 (א) מן העברית, מלמד שהקראתו לעל מצריות הרבה
 ללינק ולא יתן לפי שהיה עמיד לדבר עם השכנים (טוטה
 (ב) ותלך העלמה, הלכה מצריות ועלמות
 כעלם (סס): (ע) הילכי, נמנכה ולא ידעה מה
 (י) משיתהו, כמרגמו שפלקיה, הוא לשון הוצאה בלשון ארמי, כמחל גיחא
 בלשון עברי משיתהו, לשון הסירותי, כמו לא ימיש (להלן יג כג) לא משו (במדבר יד מד).
 בינת המקראות

וואמר אחתו אל בת פרעה האלף
 וקראתי לך אשה מינקת מן העברית
 ותינק לך את הילד: והאמר לה
 בת פרעה לבי ותלך העלמה ותקרא
 את אס הילד: והאמר לה בת פרעה
 הילכי את הילד הזה ותינקיה לי
 ואני אתן את שכרך ותקח האשה
 הילד ותינקיהו: ויגדל הילד ותבאהו
 לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא
 שמו משה והאמר פי מן המים
 משיתהו: שלישי יי ויהי ב ימים ההם

המשלכות יי
 ז"ל (סס) כי
 ידעה והכירי
 ז"ל (סס) כי
 זה לך האום
 ורעמוד
 וסנה אס נא
 מילדי העברי
 גלטה דעמה
 זה הסכל יע
 חומטה, וכו
 העברים הו
 לומר אני מרג
 בעדותם גם לך
 בת פרעה שנו
 שמא הוא ר

וְאָמַרְתָּ אֲחֵתֶיךָ לְבַת פְּרָעָה הַאִיזִיל וְאִיקָרִי לִיךְ אֵיחָא מְנִיקְתָּא מִן יְהוּדֵיִּיתָא וְתוֹנִיק לִיךְ יַת רַבִּינָא: ח וְאָמַרְתָּ לָּהּ בְּרַת פְּרָעָה אִיזִילִי וְאִזְלַת טְלִיקְתָּא יִקְרַת לְאִמִּיהָ דְרַבִּינָא: ט וְאָמַרְתָּ לָּהּ בְּרַת פְּרָעָה אִזְבִּילִי יַת רַבִּינָא תְרִין וְאִזְבִּילִי לִי וְאָנָּא אֲפֹן יַת סוּטְרָךְ יִטן וְנִסְיַבְתָּ אֲתָמָא יַת רַבִּינָא וְאִזְבִּילִי: י יוֹרְכָא רַבִּינָא וְאִזְבִּילִי לְבַרְתָּ פְרָעָה וְתוֹרָה לָּהּ חִבִּיב הִי כְּבִיר מִן יִקְרַת שְׁמִיהָ מִשָּׁה אָרְדִים [אָמַרְתָּ] מִן מוֹי דְנִקְרָא שְׁחִילְתִּיהָ: יא וְתוֹרָה בְּיוֹמֵינָא הָאִינוּן יוֹרְכָא מִשָּׁה וְנִפְק לֹת אַחֲוֵיהּ וְתָמָא בְּאִנִּיק כֵּן וְנִפְשִׁיחוּן וְבִסְנוֹי פּוֹלְחִנְהוּן כֵּן וְתָמָא גְבַר מִצְרָאִי מְחִי גְבַר יְהוּדָאִי מְאָחוּי:

פירוש יונתן יטן סוטרך. פירוש סקר, וכן חרגום יונתן פעולת שכיר (ויקרא טו יג) סעריה: כן והורה לה חביב הי כביר. דקשיא ליה מאי יהיה לה לבן דהא אי אפשר, לכן פירש שהיה אהוב לה כביר: כאן באניק. כבר פירשנו זה כמה פעמים שהוא לשון צער: כן ובסנוי פלחנהון. ובהרבה וכבוד מלאכתן:

תרגום ירושלמי

יְדִלְתִּיהָ:

בעל הטורים

ו האלף. ג' במסורה. הכא. ואידך האלף והכתיב בפלשתים גבי דוד (ש"א כג ב). ואידך האלף אל רמות גלעד (מ"א כב ו). לומר שדברי נביאים מתקיימים בדברי אורים ותומים, שמרים נתנבאת על משה קודם שנולד כמו שדרשו רז"ל (סוטה יג):

ספורנו

רשב"ם

והיניק. לשון מפעיל ומינק, כשהגם עלמה יונקת: ורבינו יצחק לומר שהיא שמי אומת. כמו בא, שב, קם, שאמר בשון מפעיל. ומשיבה, ומפלה, ומקמה. אלא מגורת ינק הוא, ולקצר את המיעוט הוא אומר ומניקו נמקו ומניקו: י טשיתידו. משמיהו, לשון זה טפל במשיכה מן המים, כדכתיב כדי שימלט הוא את אחרים:

אור החיים

רואים כי אחר שידעה מעלתו גם שריפא אותה מלכמה רחמה עליו, גם ראוי הוא מכם זה להטות לנה לאמונת ישראל כי היא רחמה מה נורא מעשינו: ואם נאמר שמחילה רחמה על הילד הגם שידעה כי מבני ישראל הוא, תכונן באומרה מילדי העברים זה נחיינה טעם שלא ינק מהנכריות, לא שהוטל מהיאור ומסוכן הוא ואינו יכול לניק, אלא ללד שהוא מילדי העברים, ולזה מיכף אמרה לה אחותו, האלף וקר אחי לך וגו' מהעבריות, להצטין דכריה, ואמר הכמוז ומקם האשה וגו' ומניקהו: י ותקרא שמו וגו' ותאמר וגו'. הנה ממלא שינוי נקראת שם יעקב ויעקב והשננים כי כלום יקדים טעם השם ואח"כ השם, צלחק כל השומע יעקב וגו' (נראה כי א) ומקרא שמו יעקב, יעקב וידו אוחז עקב יקרא שמו יעקב (שם כה טו), בשננים כי ראה ה' ומקרא שמו

כלי יקר

ו תאמר אחותו וגו' האלף וקראתי לך מנקת כו'. מכאן ראה שמרים נביאה היתה, דאם לא כן במה ידעה שתחמול עליו בת פרעה, כי מאמר ותחמול עליו מאמר הפסוק אכל היא מנא ידעה:

2

פרעה
אתמא
ותוניק
מרת לה
עולמתא
דרבנא:
אוכלי
קיה לי
ונסכת
גוניקתה:
מ לבת
ר יקרת
מן מ'א
ביומ'א
פק ל'ת
מפת
טן טעם
פ'א ט פ'ז
מ'ו ק: קי:
ריות הרבה
גינה (טעם)
ת ועלמות
ידעה מה
חל-גימא
יג' יד מד.
אח דרביך
קל והיניקהו
אמר שהוא
(מ) ואנחנו
ק היא מלה
ל'ט השניים
אחר, וככה
יג' כל אשר
ג' מעלומי
ש'ב בא ת, עין
י' א, ותוא

יב ואיסתפל משה בקחמת דעמיה ואתבונן בכל דר ודר וקא לא קאים מן ההוא מצראי גבר
גיוור ולא דעביד מתוקא מן בגי בנוי עד עלמא כגן ומקחא ית מצראי וטמריה בקלא: יג ונפק
פיומא תניינא ואודיק כח וקא דמן ואבירם גוקרין יהודאין נצון וכד קמא די זקף דמן גריה
על אבירם למימחיה אמר ליה למא אנת מימי לתברון:

פירוש יונתן כגן והא לא קאים נוכרין. עיין ברש"י ומפרשי: ומה שתרגם הירושלמי בתרין עולמיה. פירש הגאון מהר"ד בשני
מלאכים שסביבו, ופירושו על פי המדרש (שפירא א כט). ויחד נראה שהביט שאין צורך בו לשני עולמות לא כעולם הזה ולא כעולם
הבא ולא שב: כן ואודיק. כבר פירשנו לשון הבטה:

תרגום ירושלמי

יב ואסתפל משה ברוח קודשא בתרין עולמיה והא ליה גיוור עתיד למיקום מהווא מצראי וקמל ית מצראי וטמן ימיה
בקלא:

בינת המקראות

וישלה ממרום ויקחני ומשני סמים רבים: מלעיל כתיב וידבר דוד
לה: אח דברי השירה הזאת: ישלח ממרום. ה' ישלח עורו ממרום
ויקחני מיד האוב: ומשני. ויוציאו מיד הרבים הקמים עלי השוטפים
סמים רבים: לי הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על אבן
אחת שבעה עינים, והני ספתח פתוחה נאום ה' בצבאות
ומשתי את עון הארץ והיא ביום אחד: נבואה על בנין בית
המקדש השני: כי הנה האבן. אבן של יסוד בית המקדש השני

אבן עזרא

בן פרוח אחי שאלתיאל (דה"א ג יז ט), ובעבור שגדלו נקרא
בנו. שם משה מתורגם מלשון מצרים בלשון הקדש. ושמו
בלשון מצרים היה מוניוס. וכך כתוב בספר עבודת האדמה
הנעתיק מלשון מצרים אל לשון קדשים. גם ככה בספרי חכמי
זון. אולי למדה בח פרעה לשונינו או שאלה. ואל תתמה בעבור

בעל הטורים

יג נציים. גי. עכרים נעים. וגבי סנחריב להשאות גלים נעים ערים בצורת. חד במלכים ב' (יט כה) וחד בישעיה (לו כה). לומר

רשב"ם

(מלס יו יז) ימשי ממס רבס. מגורם קנה, יאמר קנימיהו בלשון
פועל, יקני בלשון מפעיל: יא מכה. שמה הכהו ולא הרגו:

רמב"ן

היה צריך לגמלה אותו, ואו הביאתהו לבת פרעה ויהי לה לבן
כי לפני מלכים יתיצב, ואחרי כן גדל ויהי לאיש דעת:

אור החיים

רלון טז כי שמע וגו' ומקרא שמו שמעון וכן על זה הדרך,
משל"כ בקריאת שמו של משה הקדים הזכרת שמו וחס"כ
טעם השם:
ואולי כי האמהות היו צעלי רום הקודש, והיו משיגות
בסיגת השם וקריאת השם הימה למה שהיו
מכוונים בו, משל"כ קריאת שם משה מגיד הכחוש כי
לא השיגה לידע בחינת השם כי "שמו נפלאות יגיד". ולא
ולמד מה שכתב בספר הוהר (מ"ג רע"ז) מה ירמוז שם זה,
וה' השם שמות בדרך יין שם נפיה שם משה, ומה שאמרה
היא נעטע השם הוא כי מן המים משימהו, ולא ידעה טעם
זולת זה:
או ילנה הכחוש לומר כי זאת האשה העלימה טעם השם

דיקומי הערות על אור החיים

טז עיין בראשית (כט לב) ועיין סגולת משה כאן: יין לשון הכחוש תהלים (מג טז) דעין ברכות (ו:) אל תקרי שמות אלא שמות:

4

ותוא
יהודי
ולכא
וא ית
תקלא:
תריין
תקרא
:
ת
ילתא סג
; תסתתא
דריין נה,
וימוס,
ממיס
ז ימכן
ען קס
ג. או
אכל
ה"א
כשיעל
כמו
שה.
ג"ה
מקו
אולי
ענה
קדוש
ברי.
זה ה
חור
וחור
יהוש
ויפן
שדה
יש.
דמן

מ
222
מא
אמ

שמות ב שמות

אונקלוס

ויאמר מן שוקך לגבר רב ורין
עלנא סלמקטלי את אמר קמא
דקטלת ית מקראה ודחיל משה
ואמר בקושטא אתידע פתגמא:
טו ושמע פרעה ית פתגמא דרין
ויבא למקטל ית משה וצוק
משה מן קדם פרעה ויתב
בארץ מצרים ויתב על בידא:
טו ולדבא דמרון שבע בון

חולדות ובית אהרן והוספות
(יד) חסות דרבי נמן פ"ב, מכללם בזה ספרא פ"א,
יחזו עמלק פ"א, שמיר פ"א, אלוהי רעה סס, פרוק
דריא סס, וזר מ"ג ק"ו. (טו) ירושלמי ברכות פ"ט
א, חסות דרבי נמן סס, מכללם סס סס, שמיר פ"א
לג, שמיר פ"א, ב, דכ"ד פ"ג כט, ששמי"ד פ"ו ד,
מסותמא ית וזל, ש"ט פ"ג פ"ד פקט"ו, פרוק דריא
פ"ט פ"א, וזר פ"א קול: קוב, פ"ב יב,
(טו) חסות דרבי נמן סס, שמיר פ"א לג, נמ"ד פ"ב

ויאמר לרשע למה תכה רשע:
ויאמר מי שמך לאיש שר
ושפט עלינו הלהרני אתה אמר
כאשר הרגת את המצרי ויורא
משה ויאמר אכן נודע הדבר:
טו וישמע פרעה את הדבר הזה
ויבקש להרג את משה ויברח משה
מפני פרעה וישב בארץ מצרים וישב
על הבאר: טו ולכתו מדין שבע בנות

שפתי חכמים

יד דהיה לו לכתוב למה אתה מכה רשע, כמו שכתב לעיל מכה עברי, אלא
ודאי פירושו למה תרצה להכות רשע: קשה מניל ונקרא רשע בשביל
זה, ונראה לתרץ דהא יש גזירה שוה דאלו הם דחן ואכירם (ראה את טו),
וא"כ קשה למה אמר לרשע לשון יחיד שהוא היה רשע, אלא דהכי קאמר
באמת כבר היה רשע אלא דקמ"ל דאפילו אם לא היה כבר רשע היה נעשה
עכשיו רשע מכה הרמת יד, (דברי דוד): כ דקשה לרשעי א"כ קראו
דעו אם זה היה רשע זה לא היה רשע, לכן פירש שגם חכיו היה רשע.
קאמר (התם) [אתחן] קורא אותי רשע ומתגבר עלי, איני יודע כמה כחך
אם מצו שאחא משחמש כשם, (אלא) [תלא] איסור יש בזה דאיתא בפרק
בבא דקדושין (גא) אין מוסרין השם א"כ הוא כתיבי ימיו, ואחא עתד
נער. (דברי דוד): ל דהואיל וכתבי אומר ולא הלהרני אתה מבקש
אלא ודאי באמירה הרגו ואין לתמה מי הגיד לאוהו רשע שהרגו ושם
המפורשי, דאיכא למימר כיון שראה שטמנו כחול ולא ראה אותו שנעשה
מעשה בדיים, שפט בשבולו שהרגו כשם. (ר"א מורח"י): ו פירוש
פלשטי: [ואף על גב דכבר גזירה גזירה על ודעו של אברהם ועבדו
וענו אחת ארבע מאות שנה (בראשית טו יג), מכל מקום היה קשה למשה
שהיו אמרה חורה (בריש כו טו) לא ימתו אבות על בנים וגו' ובאן הומתו
על אבותם, ונתיישב לו כשראה שהיה כחן דלטורין וא"כ ראויין חן לפקוד
חוב אבות עליהם, דהכי דרשין (סנהדרין כו) סוקר עין אבות על בנים
כשאוהוין מעשה האבות כדריהם. (מהר"א"י): רוצה לומר כי גם אברהם
חטא כדובר במה ארע, כראיחא בנדרים (לב), והיינו וקאמר כשאוחזין
לאברהם וליצחק ולמה לא נזר השעבוד עליהם. אי גמי הרי גם שאר בניו היו לו
ועבדו וענו אחת, מ"ט בעבודת טרף לא נזר עליהם, אי אע"פ שזר עליהם
בעיניו: ס דהא דכתיב (להלן ד יט) כי מלח כל האנשים המבקשים נגדו,
הם היו דתן ואכירם, כומשמע פרק ט' דנדרים (סד): ס* דא"כ מה
לו לשבח על הכאר וכי טיל היה, היה לו ללכת בעיר לבקש מלון. (ר"א
מורח"י):

למה תכה אף על פי שלא הכוה, ינקרא רשע
כקמת ד (סנהדרין נח): רשע רשע כמותן (שמו"ר
(סס): (יד) מי שמך לאיש שר
כ* (מחומא שמו"ר): הלהרני אתה אמר. מכאן
אנו למדים שהרגו לבסוף התפורסם (שמו"ר א ל):
ויורא משה. כמסותו, ומדרשו, דלך לו על שלמה
וישאל רשעים ללטורין, חומר מעלה, שמה איכא
לחיון לכחל (סס): אכן נודע הדבר. כמסמעו.
ומדרשו, נודע לי הוצר, שהיה שמה עליו מה חטאו
ישראל מכל שבעים חומות ליהודי לרדים [בעבודת פלך,
חל רואה א"י] שסס [בא"י] לך (סס): (טו) וישמע
פרעה. הס הלשון שעלו (סס א ל): ויבקש
להרג את משה. מסרו לקוסטיונר להרגו ולא שלטה
עו המרג, הוא שאמר משה (להלן יח ד) וילני מתרג
פרעה (ירושלמי ברכות פ"ט ה"א): וישב בארץ
מדין. נחטכ סס, כמו וישב יעקב (בראשית לו א):
וישב ע"ה הבאר. לשון ישיבה, למד מיעקב שנוהג
לו זוגו ס* על הבאר (שמו"ר א ל): (טו) ולכתו
מדין. רב שכתבן ופירש לו מעבודת כוכבים,
obandoned is

מוסף רש"י
(טו) ויבקש להרג את משה. "וילני מתרג פרעה". כשגילו דמן ואפרס על דבר המלרי ויקס להרוג לח משה, נעשה
לוארו כעמוד של שים (להלן יח ד): [טו] ולכתו מדין. שר מדין (איוב יי ט). והוא לשון גדולה (בראשית מו כט):

אבן עזרא

פרשע. העושה חס: יד הלהרני אתה אומר. בלבך;
אכן, כמו אם בן: טו וישמע. ארץ מדין סרים היו אל
משמעת פרעה, על כן הוצרך להיות רועה צאן שלא יעמוד
בישוב, אולי יכירוהו, וכאשר אמר לו ה' שמת פרעה ועבדיו

וְיָדָה לְגֵבֶר רַב וְיָדָן
 לִי אֵת אֲמַר בְּמֵא
 רָאָה וְדָחִיל מִשָּׁה
 אֲתִירַע פְּתָגְמָא:
 יֵת פְּתָגְמָא דְיָדָן
 יֵת מִשָּׁה וְעֶרְק
 מִ פְּרָעָה וְיִתֵּב
 יֵת שְׁבַע עַל בִּירָא:
 יֵת שְׁבַע בְּגֵן

אהרן והוספות
 מילתא בשלם עירמא פ"א
 א ל אליהו רבא שם פיקי
 [טו] ירחמי נכחם פ"ט
 ילמא שם שם שמי"ר פ"א
 ו"כ כמ סהמ"ד פ"ו ג
 פ"ר פקע"ו פיקי דר"א
 קמא קמא ק"ב י"ב
 ד"ר פ"א ל"ב גמ"ר פ"כ

הו ינקרל רשע
 ז כלמותר (שמור)
 ידע"ו עורך נער
 זה אמר מכלן
 א (שמור"ר א ל)
 ג ל ו על שלמה
 אלה שמה איכס
 בך - כמשמעו
 עליו מה מטאו
 ונעולת פדן
 (טו) וישמע
 ז: ויבקש
 זכרו ולא שלטה
 ו יללני מהרצ
 ישב בארץ
 (בראשית לו ב)
 ייעקב שמדווג
 (טו) ולכהן
 ודמ כוכבים
 abandon

וְיִבְקַשׁ לִי הַתָּן מֵאֵן הוּא דְמִנֵּי יִתֵּן לְגֵבֶר רַב וְיָדָן
 הַקְטִילֵת יֵת מִצְרָאִי וְדָחִיל מִשָּׁה וְאֲמַר בְּקוּשְׁטָא אֲתִפְרִסֵם פְּתָגְמָא:
 הַדָּן וְיִבְקַשׁ לִמְקַטוּל יֵת מִשָּׁה וְעֶרְק מִשָּׁה מִן קֶדָם פְּרָעָה וְיִתֵּב
 מִן קֶדָם עַל בִּירָא:
 טו וְלֹאֲוִיִּים כֵּהֵן דְמִדָּן שְׁבַע בְּנֵתָא וְאֲחֹו וְדָלָאָה וְקִלְאָה יֵת
 מוֹרְבִיתָא לְאִשְׁקָאָה יֵת עָנָא דְרָאבֹוהֶן:
 פִּירוּשׁ יוֹנָתָן כֹּהֵן וְלֹאֲוִיִּים. פִּירוּשׁ חֲמוּר. שֶׁכֵּן בִּלְשׁוֹן יִתְן קוּרִין
 לְחֲמוּר אֲנִיִּים. וְדִבֵּר הַכְּתוּב בְּגִיטוּתָא כֵּהֵן. וְכֵן בְּפִרְשֵׁת
 יִתְרוֹ. לִפִּי שְׁהִיָּה כּוֹמֵר לְעִבּוּדָה זֹרָה. וְכֵן פִּירוּשׁ בְּעֶרְךָ אֲוִיִּים חֲמוּר.
 וְלֹא כִּמוֹ שֶׁפִּירוּשׁ מִהֲרִיד עִי"ש:

אבן עזרא

וְיִבְקַשׁ לִי הַתָּן מֵאֵן הוּא דְמִנֵּי יִתֵּן וְלֹא עִוְאֵל. וְכֵל כֵּהֵן
 שְׁבַע מִקְרָא מִשְׁרַת הוּא לְשֵׁם אֹו

בעל הטורים

הַדְּשֵׁע אֲמַר מִי שֶׁמֶךְ חֻקְכָּה מַעֲרֵד עֲלָיו וְעַתָּה שֶׁמֶךְ ה' אֱלֹהֶיךָ:
 טו וְלִכְהֵן. ג' בַּמִּסְוֵרָה. וְלִכְהֵן מִדָּוִד. וְשֵׁנִי פַעֲמִים גְּבִי פִּסֵּל
 מִיכָּה לֹאֵב וְלִכְהֵן (שׁוֹפְטִים י' י' י"ח י"ט). יִתְרוֹ הִיָּה כּוֹמֵר לְעִבּוּדָה
 זֹרָה (מְכִילָתָא יִתְרוֹ י"ח א) וְכִשְׁנֹשָׁא מִשָּׁה כֵּהֵן הוֹצֵרְךָ מִשָּׁה לִידְרוֹר

שְׁהֲרַשְׁעִים יִשְׂאוּ שְׁמֵמָה וְהַרְבּוּ יִחְרְבוּ. דְכָתוּב (לֵחֵן ד' י"ט) כִּי מָחוּ כָל
 הָאֲנָשִׁים הַמְּבַקְשִׁים אֶת נַפְשָׁן. וְדָרְשׁוּ רַז"ל (גוֹרִים ס"ד) דְהֵיִינוּ דִתָּן
 וְאֵבִירֵם. שִׁירְדוּ מִנְּכִסְיָהֶם וְהִרְבּוּ בְּתִיבָם: י' דְ שֶׁמֶךְ. ב' בַּמִּסְוֵרָה.
 מִי שֶׁמֶךְ לְאִישׁ. וְעַתָּה שֶׁמֶךְ ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרוּב (דְבָרִים

ספורנו

וְיִבְקַשׁ לִי הַתָּן מֵאֵן הוּא דְמִנֵּי יִתֵּן לְגֵבֶר רַב וְיָדָן
 לִי אֵת אֲמַר בְּמֵאֵרָא רָאָה וְדָחִיל מִשָּׁה אֲתִירַע פְּתָגְמָא:
 יֵת פְּתָגְמָא דְיָדָן יֵת מִשָּׁה וְעֶרְק מִ פְּרָעָה וְיִתֵּב יֵת שְׁבַע
 עַל בִּירָא:
 יֵת שְׁבַע בְּגֵן

רמב"ם

בְּחֻרְבֵי כִּי לֹא רָאָה רֵן הַקְּבֻרָה. וְעַל דֶּרֶךְ הַפֶּשֶׁט אֲוִמְרִים
 (הַמְּפֹרָשִׁים. רַאכִּיעַ כֵּהֵן וְהַרְדִּיק בְּסֵפֶר הַשְּׂרָשִׁים שְׂרֵשׁ אֲמַר) כִּי "אֲתָה
 אֲוִמְרִי" פִּירוּשׁוֹ הַרְשָׁב. כִּי מִצִּינוּ אֲמִירָה עַל מַחֲשַׁבְתָּ הַלֵּב.
 אֲמִירָתִי אֲנִי בִלְבָבִי (קְהֵלָת ב' א). אֲמִירָתִי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנִּפְּלֵשׁ (שֵׁם ו'
 ג). וְאִין בְּכֵהֵן צוּרְךָ לֹוֹה. כִּי אֲמַר מִי שֶׁמֶךְ לְאִישׁ שֶׁר וְשׁוֹפֵט
 עֲלָיָהּ. אִם בְּעִבּוּר שְׂאֵתָה הַפֶּץ לְהַרְגֵנִי כִּאֲשֶׁר הִרְגַת הַמִּצְרִי
 אֲתָה מִכִּיכָה אֲוִתִּי וְאֲוִמְרָה לְמָה תִּכָּה רֵעֶךָ:
 (טו) וְלִכְהֵן מִדָּן שְׁבַע בְּנֹוֹת. לֹא יִזְכֵּר הַכְּתוּב
 שְׁמֵן. כִּי אֵינְנוּ יֹדְעֵי רֵךְ מִן הַכְּנֹוֹי שֶׁהוּא נִכְבָּד
 בְּכַהֲנֻתוֹ. הוּא יִתְרוֹ. כִּי אַחֲרֵי הַתְּחַתֵּן בְּמִשָּׁה כְּתוּב וְיִשָּׁב אֵל

אור החיים

וְיִבְקַשׁ לִי הַתָּן מֵאֵן הוּא דְמִנֵּי יִתֵּן לְגֵבֶר רַב וְיָדָן
 לִי אֵת אֲמַר בְּמֵאֵרָא רָאָה וְדָחִיל מִשָּׁה אֲתִירַע פְּתָגְמָא:
 יֵת פְּתָגְמָא דְיָדָן יֵת מִשָּׁה וְעֶרְק מִ פְּרָעָה וְיִתֵּב יֵת שְׁבַע
 עַל בִּירָא:
 יֵת שְׁבַע בְּגֵן

ב"ר יקר

עֲבָרִים נִצִּים בְּחֲרוּפִים וְגוֹדוּפִים וְאִ"כ שְׁנִיָּהם רַשְׁעִים. כִּי מִדָּת
 הַצְּדִיקִים לְחַיִּית מִן הַנְּעֻלְבִים וְאִין עוֹלָבִים שׁוֹמְעִים קוֹל מַחֲרָף
 וְאִין מְשִׁיבִין. וְקִרְאוּ רֵעֶךָ רַשָׁע כְּמוֹתְךָ מִמֶּשׁ כִּי בְּאוֹתוֹ מוֹם
 שְׂאֵתָה פּוֹסֵלוֹ וּמְכַחַּו בְּשׁוֹט לְשׁוֹנֵךְ וְרָאִי אוֹתוֹ מוֹם נִמְצָא בִּם
 כֵּךְ כִּי הַפּוֹסֵל בְּמוֹמוֹ פּוֹסֵל. עַל כֵּן אֲמַר לְמָה תִּכְתֵּב רֵעֶךָ כִּי הוּא
 רֵעֶךָ בְּמוֹם זֶה:
 וְהִרְאִיָּה עַל זֶה. שְׁלֵא הִיָּתָה כֵּהֵן אֲתָה כִּי אִם בְּפֶה מִמָּה
 שְׂאֵתָה הַלְהַרְגֵנִי אֲתָה אֲוִמְרָה. וְכִי אֲתָה חוֹשֵׁב לְהַרְגֵנִי

וְיִבְקַשׁ לִי הַתָּן מֵאֵן הוּא דְמִנֵּי יִתֵּן לְגֵבֶר רַב וְיָדָן
 לִי אֵת אֲמַר בְּמֵאֵרָא רָאָה וְדָחִיל מִשָּׁה אֲתִירַע פְּתָגְמָא:
 יֵת פְּתָגְמָא דְיָדָן יֵת מִשָּׁה וְעֶרְק מִ פְּרָעָה וְיִתֵּב יֵת שְׁבַע
 עַל בִּירָא:
 יֵת שְׁבַע בְּגֵן

